

ร่าง

พระราชบัญญัติการจัดทำหนังสือสัญญาระหว่างประเทศ

พ.ศ. ...

_____

.....

.....

.....

โดยที่เป็นการสมควรมีกฎหมายว่าด้วยการจัดทำหนังสือสัญญาระหว่างประเทศ

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า "พระราชบัญญัติการจัดทำหนังสือสัญญาระหว่างประเทศ พ.ศ. ..."

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ในพระราชบัญญัตินี้

"หนังสือสัญญาระหว่างประเทศ" หมายความว่ารวมถึง หนังสือสัญญาที่ทำขึ้นระหว่างรัฐบาลไทยหรือ ส่วนราชการไทยในนามประเทศไทยหรือรัฐบาลไทยกับรัฐต่างประเทศ หรือรัฐบาลต่างประเทศหรือส่วนราชการของ ต่างประเทศในนามของรัฐบาลต่างประเทศ หรือ กับองค์การระหว่างประเทศ โดยก่อให้เกิดพันธกรณีแก่ประเทศไทยภายใต้ บังคับกฎหมายระหว่างประเทศ ที่มีผลกระทบต่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจหรือสังคมของประเทศอย่างกว้างขวาง หรือมีผล ผูกพันด้านการค้า การลงทุน อย่างมีนัยสำคัญ

"หนังสือ สัญญาที่มีผลกระทบต่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจหรือสังคมของประเทศอย่างกว้าง ขวาง หรือ มีผลผูกพันด้านการค้า การลงทุน อย่างมีนัยสำคัญ" หมายความว่า หนังสือสัญญาที่มีลักษณะอย่างหนึ่งอย่างใดดังต่อไปนี้

(๑) มีผลผูกพันด้านการค้าสินค้าและบริการมากไปกว่าที่ประเทศไทยมีพันธกรณีภายใต้ ความตกลงกับ องค์การการค้าโลก ในวันที่พระราชบัญญัตินี้มีผลใช้บังคับ

(๒) มีผลผูกพันด้านการลงทุนมากกว่าที่ประเทศไทยผูกพันไว้ภายใต้ความตกลงเรื่องมาตรการลงทุนที่เกี่ยวข้องกับการค้าขององค์การการค้าโลก หรือมีความแตกต่างหรือขัดแย้งกับบทบัญญัติที่มีอยู่ในกฎหมายว่าด้วยการลงทุนของประเทศไทย ทั้งการลงทุนระยะสั้นและการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ ในวันที่พระราชบัญญัตินี้มีผลใช้บังคับ

(๓) มีผลผูกพันด้านทรัพย์สินทางปัญญามากกว่าที่ประเทศไทยผูกพันไว้ภายใต้ความ ตกลงว่าด้วยสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาที่เกี่ยวข้องกับการค้าขององค์การการค้าโลก หรือมีผลขัดแย้งต่อพันธกรณีของประเทศไทยภายใต้ความตกลงระหว่างประเทศด้านทรัพย์สินทางปัญญาหรือด้านสิ่งแวดลอมที่ประเทศไทยได้เป็นภาคี ในวันที่พระราชบัญญัตินี้มีผลใช้บังคับ

(๔) มีผลผูกพันด้านสิ่งแวดล้อมที่มีผลขัดแย้งต่อพันธกรณีของประเทศไทยภายใต้ความ ตกลงระหว่างประเทศด้านสิ่งแวดล้อมที่ประเทศไทยเป็นภาคี ในวันที่พระราชบัญญัตินี้มีผลใช้บังคับ

(๕) มีผลผูกพันด้านแรงงานที่ขัดแย้งต่อพันธกรณีของประเทศไทยภายใต้ความตกลงระหว่างประเทศด้านแรงงานที่ประเทศไทยเป็นภาคี ในวันที่พระราชบัญญัตินี้มีผลใช้บังคับ

(๖) มีผลผูกพันงบประมาณของประเทศในปริมาณที่มากกว่าร้อยละ ๐.๕ ของงบประมาณรายจ่ายของรัฐบาลเฉลี่ยย้อนหลังห้าปีนับจากวันที่รัฐบาลเสนอขอความเห็นชอบกรอบการเจรจาจากรัฐสภา

(๗) ต้องออกพระราชบัญญัติด้านแนวทางการบริหารหรือแนวนโยบายด้านเศรษฐกิจ สังคม หรือสิ่งแวดล้อมของรัฐ เพื่อให้การเป็นไปตามหนังสือสัญญา

(๘) มีลักษณะอย่างอื่นตามที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

"คณะกรรมการ" หมายความว่า คณะกรรมการประสานการเจรจาหนังสือสัญญาระหว่างประเทศ

"กรรมการ" หมายความว่า กรรมการประสานการเจรจาหนังสือสัญญาระหว่างประเทศ

"รัฐมนตรี" หมายความว่า รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๔ พระราชบัญญัตินี้ไม่ใช้บังคับแก่การใดที่เกี่ยวกับการจัดทำหรือดำเนินการตามหนังสือสัญญา ระหว่างประเทศที่ได้ดำเนินการไปแล้วก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้มีผลใช้บังคับ แต่ให้นำบทบัญญัติในพระราชบัญญัตินี้มาใช้บังคับกับการดำเนินการที่ยังคงค้างอยู่และต้องดำเนินการต่อไป

มาตรา ๕ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และมีอำนาจออกกฎกระทรวงเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

กฎกระทรวงนั้นเมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

หมวด ๑

คณะกรรมการประสานการเจรจาหนังสือสัญญาระหว่างประเทศ

มาตรา ๖ ให้มีคณะกรรมการประสานการเจรจาหนังสือสัญญาระหว่างประเทศ ประกอบด้วยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศเป็นประธานกรรมการ ผู้แทนกระทรวงการคลัง ผู้แทนกระทรวงการต่างประเทศ ผู้แทนกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ผู้แทนกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ผู้แทนกระทรวงพาณิชย์ ผู้แทนกระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ผู้แทนกระทรวงยุติธรรม ผู้แทนกระทรวงสาธารณสุข ผู้แทนกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคมผู้แทนกระทรวงอุตสาหกรรม และผู้ทรงคุณวุฒิด้านอื่นอีกไม่เกินเก้าคนซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งเป็นกรรมการ

ให้อธิบดีกรมสนธิสัญญาและกฎหมายเป็นกรรมการและเลขานุการ และเจ้าหน้าที่กรมสนธิสัญญาและกฎหมายเป็นกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

มาตรา ๗ ให้คณะรัฐมนตรีแต่งตั้งผู้ทรงคุณวุฒิจากบัญชีรายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติจัดทำขึ้นเพื่อเป็นกรรมการตามพระราชบัญญัตินี้

ในการเสนอบัญชีรายชื่อบุคคลตามวรรคหนึ่ง ให้สภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติคำนึงถึงองค์ประกอบจากบุคคลที่มีความรู้ความสามารถ หรือประสบการณ์ในด้านต่างๆ ซึ่งควรรวมถึงด้านกฎหมายระหว่างประเทศ สิทธิมนุษยชน ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ สิ่งแวดล้อม ทรัพยากรทางปัญญา นโยบายการพัฒนาที่ยั่งยืน และด้านสวัสดิการสังคม

มาตรา ๘ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามดังต่อไปนี้

(๑) มีสัญชาติไทย

(๒) ไม่เป็นเจ้าของ ผู้ถือหุ้น ลูกจ้าง ในธุรกิจ หรือกิจการที่อาจมีผลประโยชน์ได้เสียโดยตรงจากการทำหนังสือสัญญาระหว่างประเทศ

(๓) ไม่เป็นบุคคลล้มละลาย ซึ่งศาลยังไม่สั่งให้พ้นจากคดี คนวิกลจริตหรือจิตฟั่นเฟือนไม่สมประกอบ

(๔) ไม่เคยได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

(๕) ไม่เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา ข้าราชการการเมือง สมาชิกสภาท้องถิ่น ผู้บริหารท้องถิ่น หรือดำรงตำแหน่งในพรรคการเมือง

มาตรา ๙ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิมีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละสี่ปี และอาจได้รับแต่งตั้งใหม่ได้ แต่จะดำรงตำแหน่งติดต่อกันเกินสองวาระไม่ได้

เมื่อครบกำหนดวาระดังกล่าวในวาระหนึ่ง หากยังมีได้มีการแต่งตั้งกรรมการขึ้นใหม่ ให้กรรมการซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระนั้นอยู่ในตำแหน่งเพื่อปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่ากรรมการซึ่งได้รับแต่งตั้งใหม่จะเข้ารับหน้าที่

มาตรา ๑๐ นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งเมื่อ

(๑) ตาย

(๒) ลาออก

(๓) ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๘

ในกรณีที่กรรมการพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระ นายกรัฐมนตรีอาจแต่งตั้งผู้อื่นเป็นกรรมการแทนได้ และให้ผู้ที่ได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งแทนอยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของผู้ซึ่งตนแทน

มาตรา ๑๑ การประชุมของคณะกรรมการต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมด จึงจะเป็นองค์ประชุม

ให้ประธานกรรมการเป็นประธานในที่ประชุม ถ้าประธานกรรมการไม่มาประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้รองประธานเป็นประธานในที่ประชุม ถ้ารองประธานกรรมการไม่มาประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้กรรมการที่มาประชุมเลือกกรรมการคนหนึ่งเป็นประธานในที่ประชุม

การวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก ถ้าคะแนนเสียงเท่ากัน ให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

มาตรา ๑๒ ให้คณะกรรมการมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

(๑) ประสานงานกับหน่วยงาน องค์กร หรือส่วนราชการที่เกี่ยวข้องและสนับสนุนให้การเจรจาหนังสือสัญญาระหว่างประเทศเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและมีธรรมาภิบาล

(๒) ให้ความเห็นหรือคำแนะนำแก่หน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องกับการเจรจาและจัดทำหนังสือสัญญา ระหว่างประเทศ

(๓) ออกระเบียบและประกาศเพื่อการปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ของหน่วยงาน องค์กร หรือส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง

(๔) ปฏิบัติการอื่นตามที่กฎหมายบัญญัติให้เป็นหน้าที่ของคณะกรรมการ

มาตรา ๑๓ คณะกรรมการอาจตั้งคณะอนุกรรมการเพื่อปฏิบัติการอย่างหนึ่งอย่างใดตามที่ คณะกรรมการมอบหมายได้

คุณสมบัติและลักษณะต้องห้าม รวมทั้งการประชุมของคณะอนุกรรมการตามวรรคหนึ่ง ให้นำมาตรา ๗ และมาตรา ๑๑ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

หมวด ๒

การเจรจาหนังสือสัญญาระหว่างประเทศ

มาตรา ๑๔ ให้คณะรัฐมนตรีจัดทำแผนการจัดทำหนังสือสัญญาระหว่างประเทศเสนอต่อรัฐสภาเพื่อทราบโดยจัดทำเป็นแผนสี่ปี ซึ่งจะต้องสอดคล้องกับแผนการบริหารราชการแผ่นดินตามที่บัญญัติในพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี

ในแต่ละปีงบประมาณ ให้คณะรัฐมนตรีจัดทำแผนการจัดทำหนังสือสัญญาระหว่างประเทศประจำปี โดยให้ระบุสาระสำคัญเกี่ยวกับนโยบายการดำเนินการทำหนังสือสัญญาระหว่างประเทศ เป้าหมายและผลที่คาดว่าจะได้รับของการดำเนินการ รวมทั้งประมาณการค่าใช้จ่ายในการดำเนินการทำหนังสือสัญญาระหว่างประเทศ เสนอต่อรัฐสภาเพื่อทราบ และเมื่อสิ้นปีงบประมาณ ให้คณะรัฐมนตรีจัดทำรายงานแสดงผลสัมฤทธิ์ของแผนการ ดำเนินการทำหนังสือสัญญาสัญญา ระหว่างประเทศในปีนั้นเสนอต่อรัฐสภาเพื่อทราบ

ในกรณีที่คณะรัฐมนตรีเห็นชอบให้มีการทำหนังสือสัญญาระหว่างประเทศซึ่งมิได้ ระบุไว้ในแผนการ ดำเนินการทำหนังสือสัญญาระหว่างประเทศที่เสนอต่อรัฐสภาตามวรรคหนึ่ง ให้คณะรัฐมนตรีเสนอแผนการจัดทำหนังสือ สัญญาระหว่างประเทศดังกล่าวให้รัฐสภาทราบ ในทันทีและดำเนินการตามขั้นตอนที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติต่อไป

มาตรา ๑๕ ก่อนการจัดทำหนังสือสัญญาระหว่างประเทศ ให้คณะรัฐมนตรีจัดส่งข้อมูลเกี่ยวกับเหตุผล ความจำเป็น วัตถุประสงค์ กรอบ และประเด็นของการเจรจาหนังสือสัญญาระหว่างประเทศนั้น ให้แก่หน่วยงานหรือองค์กร ที่เป็นผู้วิจัยข้อมูลและผลกระทบตามมาตรา ๒๖ และหน่วยงานหรือองค์กรที่เป็นผู้จัดรับฟังความคิดเห็นของประชาชน ตาม มาตรา ๒๕ ของพระราชบัญญัติฉบับนี้ พร้อมทั้งเผยแพร่ข้อมูลดังกล่าวต่อสาธารณะ

มาตรา ๑๖ ในการจัดทำหนังสือสัญญาระหว่างประเทศ รวมทั้งการแก้ไขเปลี่ยนแปลง หรือยกเลิก หนังสือสัญญาระหว่างประเทศดังกล่าว เมื่อคณะรัฐมนตรีได้รับรายงานการศึกษาวิจัยตามมาตรา ๒๖ (๑) และรายงานผล การรับฟังความคิดเห็นของประชาชน ตามมาตรา ๒๕ (๑) แล้ว ให้เสนอรายงานดังกล่าวพร้อมทั้งกรอบการเจรจาต่อรัฐสภา เพื่อให้ความเห็นชอบโดยคณะรัฐมนตรีเป็นผู้ชี้แจง

เมื่อรัฐสภาให้ความเห็นชอบให้มีการจัดทำหนังสือสัญญาระหว่างประเทศตามวรรคหนึ่งแล้ว ให้เริ่ม ดำเนินการเจรจาหนังสือสัญญาระหว่างประเทศดังกล่าวได้

มาตรา ๑๗ ในการเจรจาหนังสือสัญญาระหว่างประเทศ คณะเจรจาจัดทำหนังสือสัญญาระหว่างประเทศ จะต้องประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญและมีประสบการณ์เฉพาะด้าน ทั้งเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม กฎหมาย และความสัมพันธ์ ระหว่างประเทศ และผู้แทนหน่วยงานราชการที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับสาระสำคัญของหนังสือนั้นๆ

เพื่อสนับสนุนการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนและสร้างความรู้ความเข้าใจในการเจรจา ให้ผู้มีส่วนได้เสีย นักวิชาการ ตัวแทนองค์กรประชาสังคม และผู้แทนภาคเอกชน โดยการเสนอชื่อของสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคม แห่งชาติ และตัวแทนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา เข้าร่วมเป็นผู้สังเกตการณ์ในการเจรจา

มาตรา ๑๘ ระหว่างการเจรจาเพื่อจัดทำหนังสือสัญญาระหว่างประเทศ ให้รัฐบาลโดยหน่วยงานที่ รับผิดชอบจัดส่งข้อมูลสำคัญตามความเหมาะสมให้แก่หน่วยงานหรือองค์กรตามมาตรา ๒๖ ของพระราชบัญญัติฉบับนี้

มาตรา ๑๙ ภายหลังจากเสร็จสิ้นการเจรจาหรือภายหลังการลงนามรับรองความถูกต้องของร่างหนังสือสัญญาระหว่างประเทศ ก่อนการแสดงเจตนาเข้าผูกพันตามหนังสือสัญญาระหว่างประเทศให้รัฐบาลโดยหน่วยงานที่รับผิดชอบจัดส่งร่างหนังสือสัญญาระหว่างประเทศให้แก่หน่วยงานหรือองค์กรตามมาตรา ๒๖ และมาตรา ๒๕ ของพระราชบัญญัติฉบับนี้ พร้อมทั้งเผยแพร่ต่อสาธารณะ

ในกรณีที่ภายหลังเสร็จสิ้นการเจรจาหรือภายหลังการลงนามรับรองความถูกต้องของร่างหนังสือสัญญาระหว่างประเทศปรากฏว่า ร่างหนังสือดังกล่าวมิได้มีลักษณะเป็นหนังสือสัญญาระหว่างประเทศอีกต่อไป การดำเนินการในขั้นตอนต่อไปในจัดทำหนังสือสัญญาดังกล่าวไม่ต้องอยู่ภายใต้บท บัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๒๐ ให้คณะรัฐมนตรีจัดทำแผนป้องกันและมาตรการแก้ไขหรือเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบโดยคำนึงถึงความเป็นธรรมระหว่างผู้ที่ได้ประโยชน์กับผู้ที่ไม่ได้ รับผลกระทบจากการปฏิบัติตามหนังสือสัญญาระหว่างประเทศ และจัดส่งพร้อมกับร่าง หนังสือสัญญาระหว่างประเทศให้กับหน่วยงานหรือองค์กรตามมาตรา ๒๖ และมาตรา ๒๕ ของพระราชบัญญัติฉบับนี้ พร้อมทั้งเผยแพร่ต่อสาธารณะ

มาตรา ๒๑ เมื่อมีการดำเนินการตามมาตรา ๒๖ (๑) และ มาตรา ๒๕ (๒) เสร็จสิ้น และมีการลงนามในหนังสือสัญญาระหว่างประเทศแล้ว ในกรณีที่หนังสือสัญญาระหว่างประเทศดังกล่าวจะก่อให้เกิดผลกระทบต่อประชาชน หรือผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดย่อม ก่อนที่จะแสดงเจตนาให้มีผลผูกพันตามหนังสือสัญญาระหว่างประเทศ คณะรัฐมนตรีจะต้องกำหนดมาตรการป้องกัน รองรับ และเยียวยาผลกระทบจากการบังคับใช้หนังสือสัญญาระหว่างประเทศนั้นอย่างรวดเร็ว เหมาะสม และเป็นธรรม โดยระบุถึงกรอบเวลาและผู้รับผิดชอบที่ชัดเจน ก่อนเสนอขอความเห็นชอบการแสดงเจตนาเข้าผูกพันตามหนังสือสัญญาระหว่างประเทศต่อรัฐสภา

การพิจารณากำหนดมาตรการป้องกัน รองรับ และเยียวยาผลกระทบตามวรรคหนึ่ง จะต้องเปิดโอกาสให้ผู้ที่ได้รับผลกระทบด้านลบได้เข้ามีส่วนร่วมในการพิจารณาด้วย

มาตรา ๒๒ เมื่อ ร่างหนังสือสัญญาระหว่างประเทศได้รับความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรีแล้ว ให้รัฐบาลนำร่างหนังสือสัญญาระหว่างประเทศดังกล่าวเสนอขอความเห็นชอบจากรัฐสภาก่อนการดำเนินการเพื่อให้หนังสือสัญญาระหว่างประเทศมีผลผูกพันประเทศ ไทยต่อไป

รัฐสภาต้องพิจารณาให้แล้วเสร็จภายในหกสิบวันนับแต่วันที่ได้รับเรื่องตามวรรคหนึ่ง

มาตรา ๒๓ หนังสือสัญญาระหว่างประเทศจะต้องมีฉบับภาษาไทยที่ใช้ลงนามอย่างเป็นทางการควบคู่กับฉบับภาษาอังกฤษ หรือฉบับภาษาของคู่ภาคี หรือภาษาที่ยอมรับของทุกฝ่าย

มาตรา ๒๔ เพื่อการตรวจสอบกระบวนการเจรจาในการทำหนังสือสัญญาระหว่างประเทศ ให้มี นักวิชาการ ผู้แทนองค์กรประชาสังคม ผู้แทนภาคเอกชน ผู้มีส่วนได้เสีย ร่วมเป็นกรรมการวิสามัญของรัฐสภาติดตาม ตรวจสอบการเจรจา การจัดรับฟังความคิดเห็น และการพิจารณาร่างกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

มาตรา ๒๕ ก่อน การดำเนินการเพื่อให้หนังสือสัญญามีผลผูกพัน ในกรณีที่กระบวนการจัดทำหนังสือ สัญญาระหว่างประเทศได้มีการดำเนินการที่ฝ่าฝืนหลักเกณฑ์ตามพระราชบัญญัตินี้ ประชาชนอาจร้องคณะกรรมการ ประสานการเจรจาเพื่อ.... หากไม่เป็นผลให้ยื่นคำร้องเพื่อ ขอให้ศาลปกครองพิจารณา มีคำสั่งให้หน่วยงานที่รับผิดชอบให้ ดำเนินการแก้ไขให้ เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในพระราชบัญญัตินี้ มิฉะนั้นให้ถือว่ากระบวนการจัดทำหนังสือ สัญญาดังกล่าวเป็นโมฆะ

หากหน่วยงานใดดำเนินการเพื่อจัดทำหนังสือสัญญาระหว่างประเทศโดยมีการดำเนินการใดอันฝ่าฝืน หลักเกณฑ์ตามพระราชบัญญัติ และไม่ดำเนินการแก้ไขตามคำสั่งของศาลปกครองตามวรรคก่อน หน่วยงานดังกล่าวจะต้อง รับผิดชอบต่อความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นจากการดำเนินงานดังกล่าว

หมวด ๓

การศึกษาวิจัยข้อมูลและผลกระทบในการจัดทำหนังสือสัญญาระหว่างประเทศ

มาตรา ๒๖ ใน กระบวนการจัดทำหนังสือสัญญาระหว่างประเทศจะต้องมีการศึกษาวิจัยข้อมูลและผล กระทบอย่างละเอียดถี่ถ้วนทั้งก่อน ระหว่าง และภายหลังการเจรจาและลงนาม โดยรัฐบาลสนับสนุนให้สภาที่ปรึกษา เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติทำหน้าที่บริหารการศึกษาวิจัยข้อมูลและผลกระทบอย่างเป็นอิสระและเป็นกลาง โดยสภาที่ ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติจะต้องจัดให้มีการศึกษาวิจัยข้อมูล และผลกระทบดังต่อไปนี้

(๑) ศึกษาวิจัยเหตุผลความจำเป็น วัตถุประสงค์ กรอบและประเด็นการเจรจา

ให้สภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติรายงานผลการศึกษาเกี่ยวกับผลกระทบต่อคณะรัฐมนตรี และรัฐสภา พร้อมทั้งเผยแพร่ต่อสาธารณะ ภายในหนึ่งร้อยยี่สิบวันหลังจากได้รับข้อมูลตามวรรคหนึ่งอย่างเป็นทางการจาก รัฐบาลเพื่อประกอบการชี้แจงของคณะรัฐมนตรีเพื่อขอความเห็นชอบกรอบการเจรจา จากรัฐสภาก่อนการดำเนินการเพื่อ จัดทำหนังสือสัญญาระหว่างประเทศ

(๒) จัดทำรายงานการศึกษาผลกระทบในช่วงเวลาระหว่างการเจรจาตามความเหมาะสม และตามข้อมูลสำคัญที่ได้รับจากหน่วยงานที่รับผิดชอบในการเจรจาและภาคส่วนต่างของสังคมฯ

(๓) จัดทำรายงานผลการศึกษาวิเคราะห์ร่างหนังสือสัญญาระหว่างประเทศภายหลังจากจบสิ้นการเจรจา และรายงานผลการศึกษาถึงความเหมาะสมและแนวโน้มประสิทธิภาพของแผนป้องกันและ มาตรการเยียวยาแก้ไขผลกระทบที่คณะรัฐมนตรีจัดทำขึ้น เพื่อประกอบการจัดรับฟังความคิดเห็นของประชาชน ภายใต้มาตรา ๒๕ และการพิจารณาของรัฐสภาก่อนการดำเนินการให้หนังสือสัญญาระหว่างประเทศนั้นมีผลผูกพันประเทศไทยภายใต้มาตรา ๒๒

(๔) จัดทำรายงานประเมินผลตามมาตรา ๓๕

การทำการศึกษาวิจัย รายงานผลการวิเคราะห์ และรายงานประเมินผลตามวรรคหนึ่งจะต้องเป็นไปอย่างอิสระและปราศจากการแทรกแซงจากรัฐบาล หน่วยงานของรัฐ หรือพรรคการเมืองใดๆ และไม่มีการขัดกันระหว่างผลประโยชน์ของรัฐกับผลประโยชน์ของผู้ศึกษาวิจัยไม่ว่าในระยะเวลาใดของการบังคับใช้หนังสือสัญญา

ทั้งนี้การจัดทำรายงานศึกษาวิจัยตาม (๑) (๒) (๓) และ (๔) จะ ต้องครอบคลุมถึงรายงานผลกระทบทางเศรษฐกิจ วัฒนธรรม สังคม และสิ่งแวดล้อมที่จะมีต่อประเทศและประชาชน ตลอดจนผลกระทบที่จะมีต่อกฎหมายภายในของรัฐ และความเพียงพอของกฎหมายที่จะป้องกันผลกระทบอันไม่พึงประสงค์ และการจัดทำรายงานศึกษาวิจัยตาม (๒) (๓) และ (๔) จะต้องครอบคลุมถึงผลกระทบต่อความผูกพันกับภาคอื่นๆ และเผยแพร่สู่สาธารณะ โดยศึกษาเปรียบเทียบกับวัตถุประสงค์ กรอบและประเด็นในการจัดทำหนังสือสัญญาระหว่างประเทศซึ่งจัดทำขึ้น โดยคณะรัฐมนตรีด้วย

มาตรา ๒๖ ให้สภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติรายงานผลการศึกษาร่างหนังสือสัญญา ระหว่างประเทศและมาตรการรองรับต่อคณะรัฐมนตรี รัฐสภา และหน่วยงานหรือองค์กรที่บริหารการจัดรับฟังความคิดเห็นของประชาชนภายใต้ มาตรา ๒๕ ของพระราชบัญญัติฉบับนี้ พร้อมทั้งเผยแพร่ต่อสาธารณะ ภายในหนึ่งร้อยยี่สิบวันหลังได้รับร่างหนังสือสัญญาหรือความตกลงระหว่างประเทศอย่างเป็นทางการจากรัฐบาล

ให้สภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาตินำเสนอผลการศึกษาร่างหนังสือสัญญาระหว่างประเทศต่อ รัฐสภาด้วยวาจา ในวาระที่คณะรัฐมนตรีนำร่างหนังสือสัญญาระหว่างประเทศขอความเห็นชอบจากรัฐสภา

มาตรา ๒๗ ในขั้นตอนระหว่างการเจรจาเพื่อจัดทำหนังสือสัญญาระหว่างประเทศ คณะรัฐมนตรีหรือ หน่วยงานที่รับผิดชอบการเจรจาสามารถว่าจ้างผู้เชี่ยวชาญ เพื่อให้เป็นที่ปรึกษาหรือเพื่อศึกษาวิจัยในส่วนหนึ่งส่วนที่ เกี่ยวข้องกับสาระตะของการเจรจา เพื่อจัดวางท่าทีการเจรจาได้เองตามความเหมาะสม

หมวด ๔

การจัดรับฟังความคิดเห็นของประชาชน

มาตรา ๒๕ ในกระบวนการเจรจาและทำหนังสือสัญญาระหว่างประเทศ รัฐบาล จะต้องจัดให้มีการจัด
รับฟังความคิดเห็นของประชาชน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อรวบรวมและสอบถามความคิดเห็นจากสาธารณชน เพื่อนำไปใช้
เป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาในการเจรจา การลงนาม แก้ไข ให้สัตยาบัน หรือยกเลิกหนังสือสัญญาระหว่างประเทศ โดย
รัฐบาลจะต้องสนับสนุนให้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติทำหน้าที่บริหาร การจัดรับฟังความคิดเห็นของประชาชน
อย่างเป็นอิสระและเป็นกลาง

การจัดรับฟังความคิดเห็นของประชาชนจะต้องจัดทำอย่างน้อยในสองขั้นตอน ดังนี้

(๑) การ จัดรับฟังความคิดเห็นของประชาชนก่อนการชี้แจงวัตถุประสงค์ กรอบและประเด็นการเจรจา
หนังสือสัญญาระหว่างประเทศของรัฐบาลเพื่อขอความเห็น ชอบจากรัฐสภา

ให้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติดำเนินการให้มีการจัดรับฟังความคิดเห็นของประชาชนให้แล้ว
เสร็จและรายงานผลต่อคณะรัฐมนตรีและรัฐสภา พร้อมทั้งเผยแพร่ต่อสาธารณะภายในหนึ่งร้อยสี่สิบวันนับจากวันที่ได้รับ
ข้อมูลตามวรรคหนึ่งอย่างเป็นทางการจากรัฐบาล

(๒) การ จัดรับฟังความคิดเห็นของประชาชนต่อร่างหนังสือสัญญาระหว่างประเทศภายหลังการเจรจา
หรือภายหลังการลงนามเพื่อรับรองความถูกต้องของร่างหนังสือสัญญาระหว่างประเทศเพื่อประกอบการขอความเห็นชอบ
จากรัฐสภา

ให้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติดำเนินการให้มีการจัดรับฟังความคิดเห็นของประชาชนต่อร่าง
หนังสือสัญญาระหว่างประเทศให้แล้วเสร็จและรายงานผล ต่อคณะรัฐมนตรีและรัฐสภา พร้อมทั้งเผยแพร่ต่อสาธารณะ
ภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับจากวันที่ได้รับข้อมูลตามวรรคหนึ่งอย่างเป็นทางการจากรัฐบาล หรือหกสิบวันนับจากวันที่
ได้รับรายงานผลการศึกษิตตามมาตรา ๒๖ (๓)

ขั้นตอนและวิธีการในการจัดรับฟังความคิดเห็นของประชาชนจะต้องกระทำโดยยึดหลักความโปร่งใส
และเปิดเผยข้อมูล โดยคำนึงถึงสิทธิในการมีส่วนร่วมอย่างเสมอภาคและเท่าเทียมกันของผู้แสดงความคิดเห็น และให้สิทธิผู้
มีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นในการพิจารณาแก้ไขร่างหนังสือสัญญาระหว่างประเทศ

มาตรา ๓๐ ก่อนการจัดรับฟังความคิดเห็นของประชาชน หน่วยงานหรือองค์กรภายใต้มาตรา ๒๕ ของ
พระราชบัญญัติฉบับนี้ จะต้องจัดให้มีการประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ให้ผู้สนใจเข้าถึงข้อมูล เอกสาร รวมถึงร่างหนังสือ
สัญญาระหว่างประเทศล่วงหน้าไม่น้อยกว่าหกสิบวัน โดยได้รับการสนับสนุนจากรัฐบาล

มาตรา ๓๑ ให้หน่วยงานหรือองค์กรที่บริหารการจ้ดรับฟังความคิดเห็นของประชาชนรับภายใต้ มาตรา ๒๕ ของพระราชบัญญัติฉบับนี้ จัดทำรายงานประมวลผลพร้อมทั้งเป็นผู้นำเสนอผลการจัดรับฟังความคิดเห็นของประชาชนต่อรัฐสภาด้วยวาจา ในวาระที่คณะรัฐมนตรีนำร่างหนังสือสัญญาระหว่างประเทศขอความเห็นชอบจากรัฐสภา

ในการจัดทำรายงานประมวลผลตามวรรคหนึ่ง ให้หน่วยงานหรือองค์กรที่บริหารการจ้ดรับฟังความคิดเห็นของประชาชนเสนอความเห็นเกี่ยวกับการทำหนังสือสัญญาระหว่างประเทศด้วยว่าประเทศไทยควรทำหนังสือสัญญาดังกล่าวหรือไม่ หรือเห็นควรให้มีการแก้ไขเพิ่มเติมร่างหนังสือสัญญาระหว่างประเทศในประเด็นใด หรือเห็นควรจัดให้มีการออกเสียงประชามติ หรือมีความเห็นเป็นอย่างอื่น เพื่อประกอบการพิจารณาของคณะรัฐมนตรีด้วย

มาตรา ๓๒ ในขั้นตอนระหว่างการเจรจาเพื่อจัดทำหนังสือสัญญาระหว่างประเทศ คณะรัฐมนตรีหรือหน่วยงานที่รับผิดชอบการเจรจาสามารถดำเนินการเพื่อจัดรับฟังความคิดเห็นของประชาชนหรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเพื่อประกอบการจัดทำทำที่ หรือเพื่อปรับปรุงสารัตถะในส่วนของการเจรจาได้ตามความเหมาะสม

หมวด ๕

การติดตามและตรวจสอบการจัดทำหนังสือสัญญาระหว่างประเทศ

มาตรา ๓๓ หนังสือสัญญาระหว่างประเทศที่ผ่านความเห็นชอบจากรัฐสภาและมีผลผูกพัน โดยชอบด้วยกฎหมายจะต้องประกาศในราชกิจจานุเบกษาและพิมพ์เผยแพร่ โดยหน่วยงานที่รับผิดชอบการเจรจา

มาตรา ๓๔ เมื่อหนังสือสัญญาระหว่างประเทศใดมีผลผูกพัน โดยชอบด้วยกฎหมายแล้วให้รัฐบาลโดยหน่วยงานผู้รับผิดชอบการเจรจาหนังสือสัญญาดังกล่าวจัดส่งเอกสารทางการที่เกิดขึ้นตามกระบวนการในมาตรา ๒๕ มาตรา ๓๒ และที่ออกโดยหน่วยงานผู้รับผิดชอบการเจรจาและที่หน่วยงานผู้รับผิดชอบการเจรจาได้รับจากคู่เจรจาทั้งหมด ซึ่งเกี่ยวข้องกับหนังสือสัญญาไปจัดเก็บไว้ที่หอจดหมายเหตุแห่งชาติ เพื่อให้ผู้สนใจสามารถสืบค้นได้

มาตรา ๓๕ เมื่อหนังสือสัญญามีผลใช้บังคับแล้ว ให้กระทรวงต่างประเทศพิจารณาดำเนินการจดทะเบียนหนังสือสัญญาระหว่างประเทศ ที่สำนักเลขาธิการสหประชาชาติ

มาตรา ๓๖ ให้รัฐบาลสนับสนุนให้สภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติจัดทำรายงานประเมินผล
ภายหลังจากหนังสือสัญญาระหว่างประเทศมีผลบังคับใช้ ทั้งนี้ การจัดทำรายงานประเมินผลดังกล่าวจะต้องทำทุกสามปีในช่วง
ระยะเวลาสิบสองปีแรก นับจากวันที่หนังสือสัญญาระหว่างประเทศมีผลใช้บังคับ หลังจากนั้นให้ทำรายงานประเมินผลทุก
ห้าปีจนกว่าหนังสือสัญญาระหว่างประเทศดังกล่าวจะสิ้นผลใช้บังคับ โดยให้เสนอรายงานประเมินผลนี้ต่อคณะรัฐมนตรี
และรัฐสภา พร้อมทั้งเผยแพร่ต่อสาธารณะ

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

นายกรัฐมนตรี